

Johtokunnan puheenjohtaja Pentti Hakkarainen
 Finanssivalvonta

FINANSSIALAN KESKUSLIITON NÄKEMYS MAKROVAKAUSTILANTEESTA

Finanssialan Keskusliitto (FK) kiittää mahdollisuudesta esittää näkemyksensä ajankohtaisesta makrovakaustilanteesta ja makrovakaustilanteiden käyttötarpeesta.

FK:ssa asiaa on käsitelty 1.6. pankkijohtokunnan ja 3.6. hallituksen kokouksessa. Tämän perusteella toteamme seuraavaa.

1 FK:n näkemys Suomen makrovakaustilanteesta

Finanssivalvonnan johtokunta päätti 16.3.2015 pitämässään kokouksessa, että se ei aseta kotimaisille luottolaitoksille muuttuvaa lisäpääomavaatimusta eikä ota käyttöön muitakaan makrovakaustilanteita. Vaikka muuttuvan lisäpääomavaatimuksen asettamisen kannalta keskeinen mittari – luottokunnan ja BKT:n suhteen trendipoikkeama – olisikin mekaanisesti tulkittuna johtanut 0,75 prosenttiyksikön suuruisen lisäpääomavaatimuksen asettamiseen, johtokunta katsoi, että päätöksen kannalta muut relevantit riskimittarit eivät ilmennä makrovakautta vaarantavien tekijöiden kasvua eikä johtokunta siten nähnyt tarvetta asettaa muuttuvaa lisäpääomavaatimusta. Päätöksen perusteluissa todettiin lisäksi, että käytettävissä olevien mittarien perusteella ei myöskään ollut perusteita asettaa kiinteistövakuudellisiin luottoihin sovellettavia pääomavaatimuksia vakavaraisuusasetuksen mukaisia vähimmäismääriä korkeammiksi.

FK katsoo, että Finanssivalvonnan johtokunnan 16.3. tekemä päätös oli oikea ja perusteltu. Päätöspäivän jälkeen saadut indikaattori- ja tilastotiedot Suomen makrovakaustilanteesta eivät anna millään tavalla aihetta muuttaa tuolloin tehtyä tilanearviota. Siten FK ei näe tarvetta muuttuvan lisäpääomavaatimuksen asettamiselle tai muunlaiselle makrovakaustilanteen kiristämiseksi Suomessa.

2 Näkemyksen perustelut

Luottokunnan ja BKT:n suhteen trendipoikkeaman kehitys

Finanssivalvonnan johtokunnan 16.3. tekemä päätös perustui Tilastokeskuksen rahoitustilinpidon tietoihin, jotka ulottuivat vuoden 2014 kolmannelle neljännekselle. Niiden mukaan Suomen yksityisen sektorin luottokanta oli tuolloin yhteensä 355,6 mrd. euroa, ja luottokunnan koko suhteessa BKT:hen oli 175,2 %. Suhdeluvun poikkeama pitkän aikavälin trendistään arvioitiin 4,7 prosenttiyksiköksi.

Tilastokeskus julkisti 31.3. vuoden 2014 neljännen neljänneksen rahoitustilinpidon tiedot. Samassa yhteydessä tarkistettiin aiempien neljännesten tietoja. Ne osoittivat luottokunnan

olleen neljännen neljänneksen lopussa 353,7 mrd. euroa eli 173,4 % suhteessa BKT:hen. Lisäksi kolmannen neljänneksen luottokantatietoa korjattiin alaspäin yli 3 mrd. euroa, mikä pienensi luottokannan suhdetta BKT:hen noin 2 prosenttiyksikköä. Samalla myös trendipoikkeama pieneni aiemmin arvioidusta. Uusien rahoitustilinpitotietojen perusteella luottokannan kehitys oli siis viime vuoden jälkipuolella hyvin maltillista ja kolmannen neljänneksen osalta jopa hitaampaa kuin maaliskuun päätöksen tekemisen yhteydessä oli tiedossa.

Tässä yhteydessä FK haluaa tuoda julki huolensa niistä sisällöllisistä ongelmista, joita se katsoo liittyvän Finanssivalvonnan käyttämään luottokantamuuttuun. Siinä yrityssektorin lainamuotoiseen velkaan sisältyvät myös yritysten väliset velat. Tilastokeskuksen mukaan nämä ovat suurelta osin konsernien sisäisiä velkoja. Kokonaisuudessaan yrityssektorin velka on luottokantamuuttujan mukaan reilut 200 mrd. euroa, josta konsernien sisäisten velkojen osuus on karkeasti arvioiden 70–80 mrd. euroa. Vertailuna todettakoon, että talletuspankkien yritysluottokanta on noin 40 mrd. euroa.¹

Konsernien sisäisten velkojen sisällyttäminen luottokantamuuttuun heikentää FK:n käsityksen mukaan muuttujan informaatioarvoa makrovakauspäätöksiä tehtäessä. Ensinnäkin ko. velkoja koskevat tiedot ovat laadultaan arveluttavia, koska ne joudutaan estimoimaan niinä neljänneksinä, jolloin yritysten uusia tilinpäätöstietoja ei ole saatavilla. Estimointimenetelmät ovat luonteeltaan karkeita. Toiseksi, konsernien sisäisten velkojen yhteys makrovakauteen on epäselvä. Velkojen määrän kasvu ei välttämättä kerro mitään järjestelmäriskien lisääntymisestä, vaan se voi liittyä esimerkiksi emojen ja tytäryritysten välisiin tasesiirtoihin, yritysjärjestelyihin tai konsernien sisäiseen rahoitukseen.

Esimerkiksi vuoden 2014 aikana suomalaisten yritysten (pl. asuntoyhteisöt) lainamuotoinen velka kasvoi luottokantamuuttujan mukaan 6.9 mrd. euroa, mutta samaan aikaan Suomen rahalaitosten lainat yrityksille (pl. asuntoyhteisöt) kasvoivat Suomen Pankin rahalaitostilastojen mukaan vain 0.7 mrd. euroa (kaikki valuutat huomioon ottaen).² Epäselväksi jää, mistä pääosa luottokantamuuttujan osoittamasta kasvusta tuli ja miten varmalla pohjalla tämä tieto on.

Edellä olevista syistä FK esittää, että luottokantamuuttujasta olisi syytä poistaa yritysten välisiä velkoja koskevat erät tai ne tulisi vähintäänkin konsolidoida.

Muiden riski-indikaattoreiden kehitys

Suomen Pankin rahalaitostilastojen mukaan Suomen rahalaitosten luotonanto yrityksille ja kotitalouksille on jatkunut maltillisena myös vuoden 2015 alkukuukausina. Yritysluottokannan vuosikasvu (ml. asuntoyhteisöt) on ollut noin 7 prosenttia ja kotitalousluottokannan (ml. kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt) noin 2 prosenttia. Kokonaisuudessaan rahalaitosten luotonanto yksityiselle sektorille on kasvanut 3½ prosentin vauhtia. FK:n mielestä sekä Tilastokeskuksen rahoitustilinpito että Suomen Pankin rahalaitostilastot osoittavat, että luotonannon kasvu on ollut viime vuoden

¹ Rahoitustilinpidon vastinsektoritiedot ovat käytettävissä vain vuositasolla. Tässä esitetyt luvut perustuvat vuoden 2013 lopun tilanteeseen.

² Suomen Pankin rahalaitostilastoissa käytettävää sektoriluokittelua muutettiin vuoden 2014 alussa, minkä vuoksi yritysainakannan muutos on tässä laskettu vuoden 2014 tammikuun lopusta joulukuun loppuun (kaikki valuutat huomioon ottaen).

jälkipuolella ja vuoden 2015 alussa hyvin maltillista, eikä Suomessa ole merkkejä luotonannon tai velkarahoituksen käytön liiallisesta kasvusta.

Myös muut riski-indikaattorit vahvistavat käsitystä makrovakausriskien vähäisyydestä. Esimerkiksi asuntojen hintoihin ei kohdistu merkittäviä nousu- tai laskupaineita, vaan hintakehitys on ollut verrattain vakaata jo pidemmän aikaa. Vanhojen osakehuoneistojen hinnat olivat tammi-maaliskuussa keskimäärin 1,1 % alemmat kuin vuotta aiemmin, ja vanhojen omakotitalojen hinnat olivat viime vuoden loka-joulukuussa keskimäärin 1,2 % vuodentakaisia alemmat. FK katsookin, että Suomessa ei ole merkkejä asuntojen hintojen laaja-alaisesta yliarvostuksesta tai sellaisen tilanteen kehittymisestä lähiaikoina.

Myös Suomen pankkisektorin tila on pysynyt vakaana. Pankkijärjestelmä on hyvässä kunnossa, ja sen vakavaraisuusasema ylittää selvästi asetetut vaatimukset, mukaan lukien vuoden 2015 alusta voimaan tulleen uuden kiinteän lisäpääomavaatimuksen. Pankkien omat pääomat riittävät siten turvaamaan niiden toimintakyvyn ja luotonannon jatkuvuuden, vaikka heikko talustilanne edelleen pitkittyisi. Tästäkään näkökulmasta FK ei näe tarvetta kiristää makrovakauseräpolitiikkaa.

Lopuksi FK haluaa huomauttaa, että mikäli suomalaisille pankeille päätettäisiin kaikesta edellä esitetystä huolimatta asettaa lisäpääomavaatimuksia, kuten kansallisen systeemisen merkittävyyden perusteella määriteltäviä vaatimuksia, se voisi tiukentaa pankkien asiakkailleen tarjoaman rahoituksen ehtoja ja siten toimisi vastoin pyrkimyksiä vauhdittaa maamme talouskasvua. Pankit mitoittavat pääomatasonsa viranomaisvaatimuksia korkeammiksi, koska vaatimusten alittaminen – tai pelkkä riski siitä – johtaa pankkien kannalta merkittäviin seuraamuksiin. Pääomavaatimusten tiukentaminen johtaisi siten pankkien sisäisten pääomatavoitetasojen nousuun, mikä lisäisi kustannuksia. Tämä heijastuisi edelleen mm. luotonannon ehtoihin kilpailuolosuhteiden asettamisissa puitteissa.

FINANSSIALAN KESKUSLIITTO

Piia-Noora Kauppi